

Dječji vrtić u Kaštel Lukšiću

Maleć, Ivana

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

University of Split, Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy / Sveučilište u Splitu, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:123:002391>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-23**

Repository / Repozitorij:

[FCEAG Repository - Repository of the Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy, University of Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

TEMA ODABRANOG PODRUČJA	01
ANALIZA LOKACIJE	11
KONCEPT	13
SITUACIJA	15
TLOCRT KROVA	16
TLOCRT PRIZEMLJA	17
ISTOČNO PROČELJE	18
PRESJEK 1-1	19
JUŽNO PROČELJE	20
PRESJEK 2-2	21
ZAPADNO PROČELJE	22
SJEVERNO PROČELJE	23
PRESJEK 3-3	24
MODEL	25

VRTIĆ KAO LABORATORIJ PRIRODNOG UČENJA KROZ IGRU U PROSTORU

UVOD

Cilj ovog rada je preispitati ulogu vrtića u izgradnji djeteta kao društvene i misaone osobe, te pokušati dati prijedlog za njegovu prilagodbu potrebama djeteta u suvremenom društvu.

Kroz pet poglavlja osvrnut ću se na definiciju i ulogu vrtića kao javne ustanove, razvoj predškolskog odgoja, prirodu djeteta, s posebnim naglaskom na ulogu igre u učenju i razvoju.

Prvo poglavlje daje definiciju vrtića i njegov nastanak i razvoj ukratko, te objašnjava ulogu vrtića u društvu i u životu i obrazovanju djeteta. Zanimljiva je činjenica kako i zašto je proizašao iz dima tvornica u vrijeme industrijske revolucije.

Drugo poglavlje upoznaje nas

s korisnikom vrtića, djetetom, te njegovim potrebama i sklonostima. Već dugo se djetetov um ne smatra tabulom rasa, i suvremeni pristup je da se omogući što slobodniji razvoj u svim sferama, koji proizlazi iznutra, više nego izvana.

O ulozi odgojitelja govori se u trećem poglavlju. Ta osoba je ključna za stvaranje poticajne atmosfere za dijete, pružajući mu toplinu, blizinu i sigurnost, iz koje je dijete spremno ići u istraživanje.

Potom slijedi možda najvažnije poglavlje, ono o igri. Iz perspektive odrasle osobe lako je zaboraviti koliko je igra ozbiljna stvar za dijete. Međutim, to je možda najvažnija obaveza i razonoda djeteta, jer kroz nju stječe najvažnije spoznaje o sebi, životu i društvu.

Posljednje poglavlje dotiče se prostora. Ako znamo kolika je uloga igre i eksperimentiranja u razvoju i učenju djeteta, kakav prostor vrtića treba biti?

VRTIĆ

Što je vrtić?

(Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe, 2008: str.),

Dječji vrtić je predškolska ustanova (sa ili bez podružnica) u kojoj se provode organizirani oblici izvanobiteljskog odgojno-obrazovnog rada, njege i skrbi o djeci predškolske dobi.

Društvo je svojom tradicijom, kulturom i perspektivama preobražaja kontinuirano zainteresirano za podizanje edukativnog (odgojnog i obrazovnog) standarda svog stanovništva. Svojim organiziranim obrazovnim sustavom, materijalnim i kadrovskim standardima i normativima doprinosi da cijela populacija djece, posebno od treće do šeste godine života (posebice u urbanim sredinama) bude uključeno u različite vidove predškolskog odgoja.

To je prva odgojno obrazovna ustanova s kojom se djeca susreću, svojevrsna priprema za školu i ostale javne ustanove kojima će se susretati kasnije u životu. Odlazak u vrtić znači odvajanje od isključivo obiteljske okoline i postupno usvajanje društvenih pravila i pronalaženje svoje uloge u društvu. U početku se nastoji da dijete vrtić doživljava što sličnije domu, i stoga je uloga odgojitelja pretežno zaštitnička, a postupno se dijete potiče na što veće osamostaljenje te se pred njega postavljaju zahtjevniji izazovi. (Stevanović, 2000a: 15)

Kako je nastao?

Ideja se počela razvijati u jeku industrijske revolucije i teških uvjeta rada u manufakturnoj proizvodnji. Mnogi su preispitivali način da se popravne uvjeti života radničkim obiteljima, gdje su između ostalog, zbog velike potražnje za radnom snagom, često radila i djeca. Prvi vrtić otvorio je Robert Owen, pri tvornici kojoj je bio suvlasnik, a kasnije i upravitelj. Bio je to prvi organizirani društveni predškolski odgoj. (Stevanović, 2000a: 24)

Mnogima su poznate Fröbelove kocke, didaktički drveni blokovi koji se slažu, a čak je i slavni Frank Lloyd Wright naglašavao njihov presudni utjecaj na svoj kasniji izbor karijere. Fröbel je bio prvi koji je razvio ideju dječjeg vrtića i dao glavne oblike rada i metodiku predškolskog odgoja. Oblikovao je didaktički materijal i prvi pokrenuo pitanje široke spremne odgajateljica. "(Stevanović, 2000a: 34)

Početne ideje i teorije razvijale su se u različitim smjerovima, te danas imamo više programa vrtića. Osim uobičajenih programa, tu su i programi poput onog Marije Montessori.

Marija Montessori vjerovala je u dječju sposobnost samoučenja, ponajviše simuliranjem osjetila, istraživanjem i samostalnim projektima.

Za razvoj samomotivacije i samorazvoja djeci treba osigurati ugodan i posebno

organiziran ambijent u kojem će moći biti aktivna, vježbajući se posebnim didaktičkim materijalom koji potiče i usmjerava razvitak senzornih i motornih psiholoških funkcija. (Stevanović, 2000a: 45)

Značajna razlika suvremenih i starijih sistema predškolskog odgoja je u količini kontrole nad djecom. Ranije se dosta naglašavala važnost discipline, igra djece je bila mnogo više kontrolirana i pristup je bi mnogo više "odozgo" nego je to danas.

Koja je uloga vrtića?

Poznata mudrost govori da nijedan čovjek nije otok, drugim riječima, čovjek je socijalna životinja i ne može živjeti izvan društva. Djeca se s toga postupno uvode u društvo i kroz odgojno-obrazovni sustav im se pomaže u razvitku vlastitih potencijala, između ostalog i socijalnih vještina.

Uloga vrtića je da omogući potpuni razvoj čovjeka od najranije dobi, što uključuje stjecanje potrebnih navika (higijensko-zdravstvenih, kulturnih, radnih, stvaralačkih i etičkih), identifikiranje i poticanje stvaralačkih sklonosti, intelektualni i tjelesni razvoj te poticanje svih osobina korisnih u kasnijem društvenom, obiteljskom i radnom životu.

Uvjeti života u prvim godinama djetinjstva odlučujuči su čimbenik za to kakva će se ličnost formirati i kakva će biti tijekom svog razvoja.

Rano učenje djece i uravnoteženi razvoj njihovih psihičkih i emocionalnih sposobnosti ima veliko psihološko značenje. Dijete se znanstveno prati, promatra, proučava, dijagnosticira, korigira, uz poduzimanje svih potrebnih stručnih mjera da bi bilo zdravo, osjećalo se sigurnim, zaštićenim, voljenim i da bi moglo zadovoljiti sve svoje osnovne biološke i psihološke potrebe. (Stevanović, 2000a: 50-56)

DIJETE

Dijete kao homo creator

Danas je općepoznato da je dijete u ranom djetinjstvu izrazito prijemčivo za vanjske dojmove i učenje na osnovi poticajne okoline. (Stevanović, 2000a: 89)

Nekada se pogrešno smatralo da nema koristi započinjati s obrazovanjem prije šeste godine, međutim danas znamo da su prve tri godine presudne za kasnije oblikovanje dječjeg uma. Većinu stvari, međutim, djeca nauče kroz igru. Igra je najveće bogatstvo i osnovna karakteristika djetinjstva.

Koliko samo mašte dijete pokazuje u igri, bilo samostalno ili u skupini, koliko se samo ograđuje kad se netko pokuša približiti. Kakve originalne riječi djeca upotrebljavaju za pojedine predmete, događaje i

situacije. Dijete sve brzo uviđa, analizira, izražava, skraćuje. Njegov govor, bez obzira što je fonološki još nerazvijen, puca od naboja, žestine, čvrstine. Zahvaljujući svojim nervnim stanicama koje se množe geometrijskom progresijom, dijete do četiri ili pet godina više nauči nego student za vrijeme svojih četverogodišnjih studija.

I kako ne iskoristiti to silno bogatstvo dječje potencije? Dijete se rađa kao homo creator (čovjek stvaralac) koje odmah istražuje, zagoneta, gradi, razgrađuje, sagrađuje, sipa, presipa, pita i odgovara, pokušava, uspijeva, neuspijeva. Ono je stalno u pokretu i nikad se ne miri s postignutim. Čak ne traži nikakvu pomoć izvana. U stanju je da stvara vlastiti svijet bez ičije pomoći (dok to već nije slučaj kod starijih). To je realna pojava i bitno obilježje dječje prirode. (...) Stvaralaštvo je dječji osnovni kapacitet. (Stevanović, 2000a:

112)

Svako dijete rađa se kreativno, neki, međutim, nemaju sreću zadržati tu kreativnost u kasnijim godinama.

Igra uistinu za dijete znači koračanje naprijed ka sve boljoj spoznaji svijeta oko njega. Građeći, dijete izražava svoj doživljaj i iskustva o nekim stvarnim objektima. Ono ujedno bira pogodne građevinske elemente, organizira prostor, uspoređuje, procjenjuje, reda, slaže, rješava problem statičnosti... sve to prema konkretnim dimenzijama raspoloživa materijala i prostora. (Dobud, 2016: 44)

Odnos s drugom djecom

Rezultati ispitivanja pokazuju da primjeren odnos odraslih i djece u skupini omogućuje veću igrovnu aktivnost, veću usmjerenost na zadatak i veću mogućnost kontrole djeteta. Manje skupine su aktivnije kako u radu, tako i u međusobnoj komunikaciji. U takvim skupinama djeca pokazuju veću kreativnost i suradnju, više se igraju i više razgovaraju. (Klarin, 2006: 67)

Primarna socijalizacija

Djete se druži, uspostavlja prve kontakte i poznanstva s drugim osobama, zajednički provode vrijeme u igri, reguliraju međusobne odnose, komuniciraju i stvaraju. Dijete u takvim okolnostima osjeća sreću, zadovoljstvo i punoću svog življenja, iako će se često izdvojiti sa svojim igračkama i sadržajima rada.

Socijalizacija (eng. socialization) je proces u kojem dijete predškolske dobi usvaja društveno korisne i poželjne oblike ponašanja kojim može komunicirati s okolinom i postati njen aktivni član. To je socijalna integracija djeteta sa svojim društvenim okruženjem čime se pospješuje individualni razvoj jedinke. To je stjecanje dječjeg aktivnog odnosa prema vlastitom razvoju, ali i integracije s društvenom okolinom. Najvažniji agensi socijalizacije u predškolskoj ustanovi su odgajateljice, ali i zajednički rad djeteta s drugom djecom. (...) Djeca koja ne sudjeluju u igri, zabavi i druženju s drugom djecom (...) neće biti u prilici razviti svoje socijalne osjećaje, ostat će samizolirana, a možda čak i asocijalna u svom budućem ponašanju.

Kod djece predškolske dobi prisutna je primarna socijalizacija kao temelj budućeg razvoja djeteta. Psihoanalitičar S. Freud je prvi dao teorijsko tumačenje procesa socijalizacije, naglasivši da je to rezultat konflikta između nagonke prirode djeteta i kulture kojom je okruženo, a koja regulira načine ponašanja. Odgojem se dijete prilagođava društvenim normama čime se stvara socijalizirani dio njegove ličnosti (superego) koji će posredstvom svog svjesnog dijela (ega) moći kontrolirati nagonski dio ličnosti (id).

Osnovni mehanizmi socijalizacije su socijalna interakcija i verbalna (simbolička) komunikacija. Komunikacijom dijete upoznaje druge i sebe i tako uči ulogu osoba koje se brinu o njemu, ali i samo sebi postaje objekt (sebe promatra očima drugih, sebi se obraća u njihovo ime). Ovim dolazi do osvješćenja vlastitog identiteta. (Stevanović, 2000a: 67-78)

ODGAJATELJ

Tko je odgajatelj?

Odgajatelj je osnovni pokretač kreativnosti djece. (...) Kreativna djeca se lako zapažaju jer samostalno istražuju, koriste se različitim medijima (materijalom), lako zapažaju problemske situacije i suprotnosti između poznatog i nepoznatog (...) mogu formulirati pretpostavke (hipoteze), imaju razvijen upitni stav i kritičnost. Odgajatelji djeci daju samostalnost, omogućavaju istraživanje, afirmiraju originalne odgovore, podržavaju dječju spontanost i ulijevaju samopouzdanje. (Stevanović, 2000a: 99)

Kao već prihvaćeni vođa skupine, on emitira i nevidljivi, prihvaćeni autoritet, a s njime i sigurnost svakog pojedinca. Samim autoritetom postavlja se nevidljivi zid protiv anarhije koja bi se mogla pojaviti među djecom u igri s tako provokativnim elementom poput vode. (Dobud, 2016: 100)

Polaskom djeteta u predškolsku ustanovu i školu odgojitelj odnosno nasavnik dijelom preuzima dio roditeljske uloge.

Već pri ulasku u predškolsku ustanovu dijete pokazuje privrženost prema odgojiteljici koja s vremenom postaje sve organiziranija. Oblici stvorene privrženosti koju dijete razvija u interakciji s odgojiteljicom vrlo su slični oblicima privrženosti koje razvija s majkom.

Uloga odgojitelja u razvoju djeteta je višestruka: odgojitelj potiče razvoj, pruža emocionalnu potporu, vodi i upravlja, medijator je u uspostavljanju i održavanju vršnjačkih odnosa.

S dobi djece uloga odgojitelja se mijenja. Kod sasvim male djece njegovca uloga je prepoznavanje potreba djeteta i njihovo zadovoljenje. Kako djeca odrastaju, odgojitelj pruža potporu vršnjačkim odnosima, potiče učenje kroz razn igrovne aktivnosti i strukturiranjem okoline. Mogli bismo reći da uloga odgojitelja kao učitelja raste, dok uloga odgojitelja kao osobe koja pruža njegu opada s dobi djeteta.

Jedan od problema koji se u praksi događa je problem stabilnosti odgojitelja. Naime, premještanje djeteta iz skupine u skupinu, od odgojiteljice do odgojiteljice, od vrtića do vrtića, vrlo je stresno dječje iskustvo. Djeca koja su promijenila odgojiteljicu ne stvaraju s njom privrženost kao sa starom.

Važna je uloga odgojitelja u formiranju socijalne kompetencije kod djeteta. Kvaliteta interakcije s odgojiteljem povezana je s prihvaćanjem djeteta od strane vršnjaka. (Klarin, 2006: 60-69)

IGRA

Što je igra?

Mnogi su pokušali dati definiciju igre, no ona uvijek izmiče postavljanju u okvire, stoga možemo pričati o karakteristikama i prirodi igre.

Često se kao osnovna obilježja navode: unutrašnja motivacija, povezanost igre s pozitivnim emocijama, usmjerenost na proces, a ne na produkt i slično.

"Igra i djelovanja istraživanja, otkrivanja i stvaranja nezaobilazni su dio ljudske akcije, posebno u vrijeme intenzivnog razvojnog razdoblja od prvih godina na dalje. (...) Poznata je činjenica kako se ljudi ne igraju samo u djetinjstvu, nego i u kasnijim razvojnim razdobljima. Igraju se i životinje. (...) Tako je igra - priprema za život." (Dobud, 2016: 143)

Može se reći da je igra simulacija života.

Igranje, igra je najviši stupanj dječjeg razvitka, jer ona je slobodno, aktivno predstavljanje unutrašnjosti. Igra je najčišći, najduhovitiji proizvod čovjekov na ovom stupnju, a u isto vrijeme uzor i kopija ukupnog čovjekovog života, unutrašnjeg, tajnog, prirodnog života u čovjeku i u svim svarima, zbog toga rađa ona radost, slobodu, zadovoljstvo u sebi i izvan sebe, mir sa svijetom. Izvori svega dobrog počivaju u njemu, proizlaze iz njega, dijete koje se igra valjano, samoaktivno, tiho, istrajno do tjelesnog zamora, bit će izvjesno i valjan, tih, istrajan čovjek koji se požrtvovanošću unapređuje tuđe i svoje dobro. Zar nije najljepša pojava dječjeg života ovog doba dijete koje se igra? - dijete koje se potpuno izgubilo u igri? - dijete koje je zaspalo u svom potpunom zanosu igrom? (Stevanović, 2000a: 155)

Igra kao istraživanje

"Dječak čiji je otac bio geofizičar, a majka radila u tvornici lijekova Pliva, znao je i drugima pojasnio kako eksperimentirati znači "nešto novo otkriti". I on i njegovo društvo postali su pravi eksperimentatori." (Dobud, 2016: 166)

Nakon što dijete nauči razlikovati sebe od svoje okoline, i spozna da je u stanju manipulirati objektima u svojoj okolini, pred njim se nalazi neizmjereno mnoštvo prirodnih zakona koje je potrebno svadati. Sve mu je novo i svemu pristupa s čuđenjem i znatiželjom.

Pravila u igri stvaraju sama djeca, kao neki red u djelovanju. Nisu to ine mogu biti tzv. Didaktičke igračke, čiji su zadaci u pravilu unaprijed određeni. I u slobodnoj igri djeci može biti ponuđena tema igre, no uvijek im se ostavlja sloboda da ih prihvate ili ne prihvate. (Dobud, 2016: 203)

U knjizi *Dijete - istraživač i stvaralac* (Dobud, 2016: 87) opisano je jako mnogo stvarnih primjera dječje igre u vrtiću, pod vodstvom odgojitelja. Može se primjetiti sljedeći uzorak:

Odgojitelj djeci ponudi neki novi materijal i alate (tijesto, voda, pijesak, grančice i sl.), potom sugerira aktivnost i cilj, koju djeca mogu i ne moraju prihvatiti. Djeca potom počinju istraživati materijale i što se s njima može napraviti, te na taj način dolaze do nepredvidivih, ali u svakom slučaju korisnih rezultata.

Manipuliranjem predmetima oko sebe dovodi se dijete do iskustva o njihovim osobinama, međusobnim odnosima u prostoru te vlastitim tjelesnim mogućnostima djelovanja na njima. To kod djeteta dovodi do sve bolje koordinacije pokreta i osjetilnih funkcija, doziranja uložene snage u djelovanje te sve veće spretnosti. Kako god, prve senzomotorne igre vode direktnim iskustvima, tako će kasniji razvijeniji oblici igre tu direktnost zamijeniti preradama, reprezentacijama i različitim načinima ekspresije. (Dobud, 2016: 83)

Djetetu svakako treba dosta iskustava manipuliranjem, djelovanjem, istraživanjem i otkrivanjem kako bi se dosegla neka mogućnost kriterija za grupiranje predmeta prema sličnosti, nekoj zajedničkoj osobini ili upotrebljivosti. Ili da bi ih se svrstalo u neke rastuće ili padajuće nizove. (Dobud, 2016: 84)

Igra kao simulacija života

U sklopu vojne obuke, pomorske škole, obuke za pilote i razne druge profesije koriste se simulacije sa ciljem pripreme za date situacije u stvarnom svijetu. Može se reći da je i vrtić obuka za društveni život, a igra je simulacija budućih životnih situacija. Međutim, za razliku od profesionalnih obuka, djeca uglavnom sama kreiraju vlastite simulacije, i pri tome im nije potrebna skupa oprema.

U igri će dijete koristiti i pojmove preuzete iz okruženja, kojima i ne mora uvijek znati značenje, kao što ne mora ni u potpunosti znati pravi društveni smisao uloge u koju ulazi. Igra ulaganja u identitet drugoga i izlažnja iz njega pridonosi sve boljem razlikovanju sebe od drugih objekata i osoba. (Dobud, 2016: 76)

Dijete prikuplja iskustva i pokušava ih ponovno kombinirati. Igre ove vrste pridonose učenju promatranja društvene stvarnosti, a potiču i smišljenu interakciju djeteta s njegovim okruženjem. Pridonosi to i njegovom upućavanju i prelaženju u prostore mišljenja i primjene stečenih znanja i iskustava. (Dobud, 2016: 200)

PROSTOR

Poticajna okolina

U ustanovi, u odgojnoj grupi, kao i u obitelji, dijete mora imati atraktivno, privlačno okruženje bogato poticajima i mogućnostima za istraživanje, eksperimentiranje, manipuliranje, igranje, druženje, itd. Okruženje u kojem će se dijete dobro osjećati i željeti ostati razdvajajući se od roditelja u kojem bismo i mi odrasle osobe poželjele biti s djecom. Dijete bi trebalo imati mogućnosti izbora atraktivnih prostora za raznovrsnu grupnu ili individualnu aktivnost, prostora za osamostaljivanje kako bi "napunilo baterije", mogućnost izbora drugova u aktivnosti, starijih i mlađih. Moraju imati mogućnost da uče čineći, i to već od najranije dobi. Što znači da je potrebno djetetu omogućiti da se svakodnevno bavi, manipulira, istražuje s različitim predmetima, materijalima, sredstvima i da aktivno sudjeluje u svakodnevnim životnim aktivnostima. Počevši od prelijevanja vode ili pijeska iz jedne posude u drugu, kako bi naučilo kako se prelijeva tekućina, koja je posuda veća i u koju može stati više vode ili pijeska da sprobava, manipulirajući s različitim predmetima, što je veliko a što malo, što je šuplje a što prazno, što može staviti jedno u drugo, što pliva a što tone, pa do toga da se uči samostalno jesti ako mu to svakodnevno omogućujemo, uz puno pokušaja i pogrešaka, prolivenih stolova, isprljane odjeće i dr. "(Stevanović, 2000b: 230)

Laboratorij prirodnog učenja

Osnovna ideja je da ne možemo djeci usaditi određeno znanje "odozgo", već im treba omogućiti učenje na temelju zaključivanja iz vlastitog iskustva. Najviše što možemo učiniti je omogućiti im brdo materijala za istraživanje, alate, sigurnu okolinu i poticaje.

Odavno je istaknut značaj poticajnog okruženja te deprivacije djece ako im je ista uskraćena. (Dobud, 2016: 106)

Autentično učenje je ono koje se prirodno događa u okruženju poticajnom za učenje, iz čega jasno proizlazi uloga odgojitelja; stvarati (kontinuirano) takvo okruženje. Okruženje poticajno za učenje djeteta treba biti dinamično, treba polaziti od djeteta i njegovih interesa, i treba neprestano stimulirati potencijale djeteta, omogućiti interakciju djece s materijalima tj. objektima, ali i interakcije

s drugom djecom i odraslim. Takvo okruženje podržava učenje i razvoj djeteta prije svega bogatom ponudom materijala koji djeci omogućuju prirodni put dobivanja informacija, konstruiranja znanja i rješavanja problema. (Stevanović, 2000b: 84)

Materijali bi stoga trebali biti konkretni, omogućavati djetetu da njima manipulira, transformira ih, postavlja i rastavlja, te na posljetku, karakteristika materijala i čitave organizacije prostora trebala bi biti relevantnost za životna iskustva djeteta.

Vrtić treba postati laboratorij prirodnog učenja! (Stevanović, 2000b: 78)

Kako bismo ostvarili ovaj zahtjev, potrebno je definirati prostor i ispitati koliko je poticajan, osmišljen i razvojno primjeren.

Iako u našim vrtićima već imamo odvojene prostore posebno rezervirane za kreativne aktivnosti, problem je što se u većini slučajeva nađe previše djece u malo prostora.

Da bismo dobili razvojno primjeren prostor trebamo ga najprije organizirati i strukturirati tako da smanjimo broj djece usmjerene na isti sadržaj, isti materijal ili istu osobu u isto vrijeme. Zašto? U masi dijete gubi svoj identitet (postaje nesigurno, njime vlada strah i dijete je sputano). U masi je dijete anonimno! Zato čitav prostor mora biti posvećen oslobađanju od tenzije, nesigurnosti i orijentiran izgraživanju dječjeg stvaralaštva, na osnovi kojega se izgrađuje ličnost djeteta i njegov identitet!" (Stevanović, 2000b: 44)

Mogući centri u vrtiću s obzirom na sadržaj: likovna djelatnost, aktivnost građenja, obiteljsko-dramske aktivnosti, aktivnosti prometovanja, manipulativne aktivnosti, početno čitanje i pisanje, stvaralaštvo, igra frizera, igra liječnika, prodavaonice, pošte, cvjećarnice, zatim kuhanje, igre vodom i pijeskom, igre na otvorenom. (Stevanović, 2000b: 138)

Različiti programi vrtića naglašavaju određene aspekte uređenja prostora vrtića, pa tako Marija Montessorri svoj je program zasnivala na aktiviranju dječjih osjetila, i sukladno tom sugerirala upotrebu didaktičkih sredstava koje je razvrstala u pet skupina prema različitim područjima: materijal kojim se provode vježbe za praktičan život, osjetilni materijal, materijal za matematiku, materijal za jezik i materijal za svemirski odgoj. (Stevanović, 2000b: 199)

Montessori učionica oblikovana je tako da se djeca u njoj ugodno osjećaju. Prilagođene su im visine namještaja, sami ga mogu pomicati, a rade na ugodnim podlošcima na podu, gdje se mogu osjećati prirodno. (Stevanović, 2000b: 204)

Upute R.Steinerera za oblikovanje prostora prema njegovom Waldorfskom programu vrtića je da treba prevladavati boja breskve kako bi mogao "živjeti", cijeli prostor, a posebno stol treba treba izražavati raspoloženje određenog doba godine ili blagdana. (Stevanović, 2000b: 222)

Uz davno prihvaćene higijenske standarde koje vrtić mora ispunjavati a odnose se na ugodnu temperaturu i vlažnost prostora, prozračenost i osunčanost, te mogućnost zamračenja, poticajna okolina bila bi ona s različitim prostorima, kako za grupni rad i igru, tako i s intimnijim prostorima gdje bi se djeca mogla povući kako bi "napunila baterije". Osim toga važno je djeci osigurati i mnoštvo različitog materijala za istraživanje, a kako bi se njihova kreativnost mogla osloboditi, odgojitelj i grupa trebaju djetetu biti socijalni i emocionalni oslonac.

ZAKLJUČAK

Što vrtič želi biti?

Suvremena društva su pod stalnim izazovima informatičko-elektronsko-medijske tehnologije, globalizacije, ekonomije, multimedijske komunikacije i interaktivnog učenja. (...) Samo će kvalitetan predškolski odgoj učiniti ljude jednakim, humanim i izgraditi nove odnose pojedinca i društva, zasnovane na "učećim odnosima" (learning relationship). Zato ga već sada treba postaviti na nove, više osnove, u smislu da to bude organizacija koja uči (learning organization). To, drugim riječima znači da se već u predškolsko doba razvijaju kod djece interesi za stalno učenje i cjeloživotno obrazovanje. (...) Nove razvojne pravce treba tražiti u još većoj fleksibilnosti prvenstveno na organizacijskom planu. (...) Predškolski odgoj treba biti zasnovan na kompetncijama kojim će dijete zadovoljiti svoje osnovne potrebe za ljubavlju, slobodom, moći, zabavom i stvaralaštvom. (Stevanović, 2000a: 117)

S obzirom da se na suvremeni vrtič može gledati kao na "Laboratorij prirodnog učenja", inspiraciju i uzor treba tražiti u prostorima kao što su uredi Facebooka, Applea i Googlea i razni drugi kreativni centri. Čitava organizaciju prostora treba djeci omogućiti što kvalitetnije iskorištavanje igre za istaživanje i učenje, jer to je njihova glavna zadaća i vrlo ozbiljan posao.

Ideja koja se nameće je prostor vrtića projektiran oko procesa igre. Baš kao i svaka istraživačka i eksperimentalna djelatnost, igra je nepredvidiva, i stoga prostor treba biti dizajniran da što bolje udomljava nepredvidivost, tj. da ne stvara prepreke, već da potiče i olakšava eksperimentiranje.

U znanosti najvredniji rezultati nastaju slučajnim otkrićima, nakon mnoštva pokušaja i pogrešaka, i često potpuno nepovezani s izvornim ciljem istraživanja. Nebrojeno je mnogo otkrića koja su promijenila društvo zapravo produkt neuspjelog eksperimenta koji je svrhu našao u potpuno drugoj ulozi. Na jednak način treba gledati i na dječju igru, koja je po svojoj prirodi istraživanje i eksperimentiranje. Ne postoji neuspješna igra, rezultat je svaki put otkriće nečeg novog i nepredvidivog.

Smatram da bi stoga uloga odgojitelja bila ne postavljati fiksne ciljeve pred dijete kao cilj igre, već progresivno teže probleme i poticati dijete da ih samo riješi. To se odnosi na materijale, kao i na sam prostor vrtića. Smatram da bi i prostor trebao postavljati određenu prepreku i zagonetku djetetu, koja poziva da je se prijeđe.

LITERATURA :

- [1] Klarin, M. (2006.) *Razvoj djece u socijalnom kontekstu*, 1. izdanje, Jastrebarsko: Naklada Slap
- [2] Došen Dobud, A. (2016.) *Dijete - istraživač i stvaralac*, 3. izdanje, Zagreb: Alinea
- [3] Stevanović, M. (2000.) *Predškolska pedagogija prva knjiga*, 1. izdanje, Rijeka: Express digitalni tisak d.o.o.
- [4] Stevanović, M. (2000.) *Predškolska pedagogija druga knjiga*, 1. izdanje, Rijeka: Express digitalni tisak d.o.o.
- [5] *Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe* (2008.) Narodne novine, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_06_63_2128.html (stranica posjećena 10.10.2017.)

JADRANSKA MAGISTRALA ("MAGISTRALA")

Najbrža i najopasnija prometnica u Kaštelima. Uz željeznicu, koja se nalazi malo sjevernije, i Cestu dr. Franje Tuđmana, jedna je od glavnih prometnica. Povezuje Kaštel s Splitom, Trogicom, i ostatak županije i primorja.

MASLINIK I RASADNIK OŠ "OSTROG"

Osnovna škola s vjerojatno jednim od najljepše uređenih školskih okoliša proizvodi vlastito ulje, u čemu sudjeluju i učenici.

ZELENE POVRŠINE OŠ I FRANCUSKI VRT

ŠKOLSKO IGRALIŠTE S TERENIMA ZA NOGOMET, RUKOMET I KOŠARKU

OŠ "OSTROG"

BOTANIČKI VRT OŠ "OSTROG"
Višestruko proglašavan najboljim u državi, zbog čega se prestao kandidirati.

GRADSKI PARK SA SPOMENIKOM DR. FRANJI TUĐMANU

ULICA DR. FRANJE TUĐMANA ("KAŠTELANSKA CESTA")
Glavna lokalna prometnica u Kaštelima. Povezuje Kaštel s Trogicom i Splitom.

- GLAVNA CESTA
- GLAVNE PJEŠAČKE RUTE
- DRUŠTVENO BITNI OBJEKTI
- DRUŠTVENO BITNI SADRŽAJI
- ZELENILLO
- POLJOPRIVREDA

PASTORALNI CENTAR
Koristi se za mjesno kino, kazalište i razne radionice i društvena događanja

GRADSKI PARK S SPOMENIKOM NOB-A

STARA JEZGRA KAŠTEL LUKŠIĆA ("SELO")
Starija sela nalazila su se sjevernije u brdu Kozjak, dok se plodnija zemlja uz more obrađivala. Pod prijetnjom turaka plemići od 15. st. dižu utvrde i naselja uz obalu.

GRADSKI PARK "VITTURI"
U prošlosti bio vrt plemićke obitelji

ŽUPNA CRKVA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE
Arhitektonski vrijedna barokna crkva

DVORAC VITTURI
Bivši posjed obitelji Vitturi, danas centar kulture naselja s muzejom, gradskom knjižnicom, glazbenom školom i mnogim drugim kulturnim sadržajima

PLAŽA

RIBARSKA LUČICA ("PORAT")

O LOKACIJI

Zona obuhvata je površine 12420m², pravokutnog oblika, uglavnom ravna, sa zapuštenim asfaltiranim igralištem u jednom uglu. Jedno vrijeme koristila se kao odlagalište građevinskog otpada, tako da ima dosta nasute zemlje. Nalazi se sjeverno od Ulice dr. Franje Tuđmana, iznad memorijalnog parka. Istočni i zapadni rub čine pristupne ulice, a u neposredno na zapadu nalazi se osnovna škola s botaničkim vrtom i maslinikom.

Prostornim planovima predviđena je društvena namjena za ovo područje, a ovom programu sigurno odgovara i neposredna blizina osnovne škole, s pripadajućim društvenim sadržajima, koje bi mogle dijeliti obje ustanove.

Pozitivne karakteristike su i to što je teren ravan i osunčan, blizu glavne ceste, od koje ga ipak dijeli tampon zona s parkom. Također i to što postoje pristupne ulice s obje strane

OŠ "OSTROG"

PARK I SPOMENIK DR. FRANJI TUĐMANU

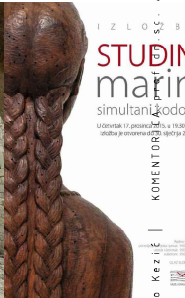
SPOMENIK NOB-A U PARKU
PORED PASTORALNOG CENTRA,
PROSTORIJA KAŠTELANSKOG KAZALIŠTA

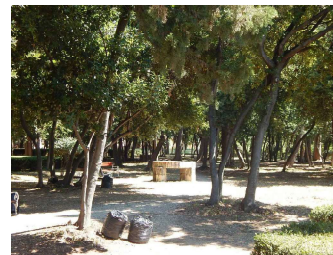
CRKVA UZNESENJA BDM

DVORAC VITTURI

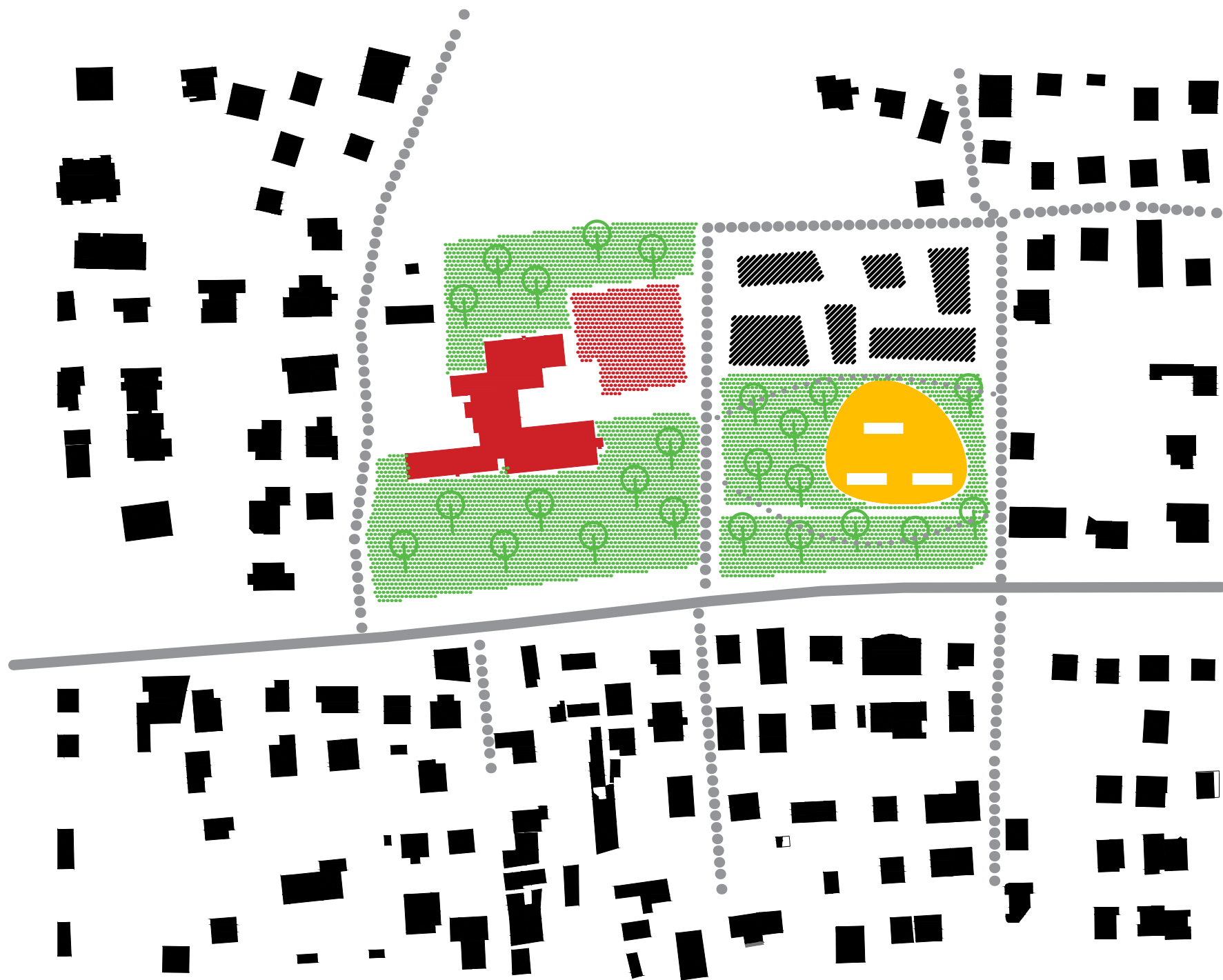
IZLOŽBA
STUDIN
main
simultani dodovi
Učionica 17, petak, 17. listopada, 19:30 sat.
Izdava: arhitektonski biro Maja 2018.

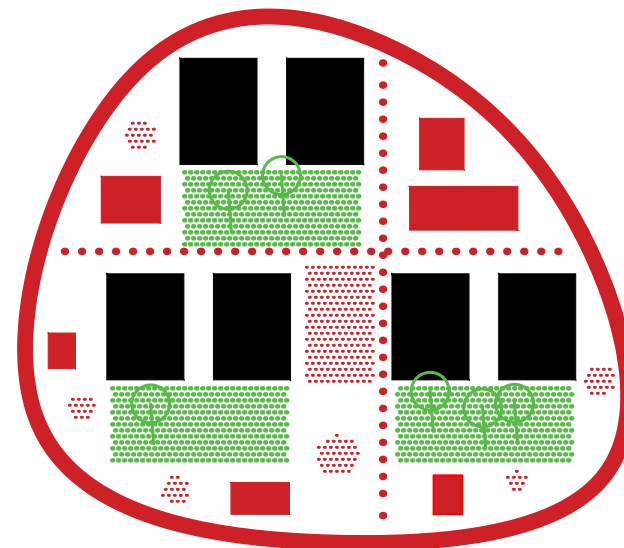
PARK VITTURI

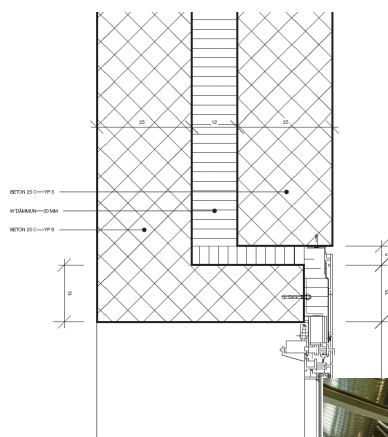
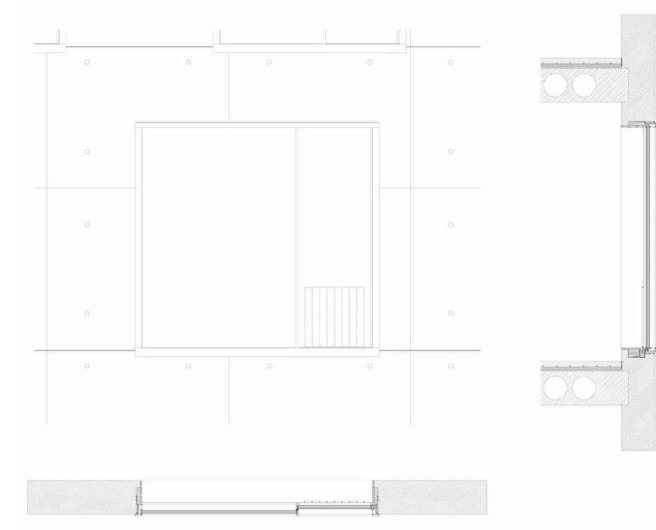
PLAŽA

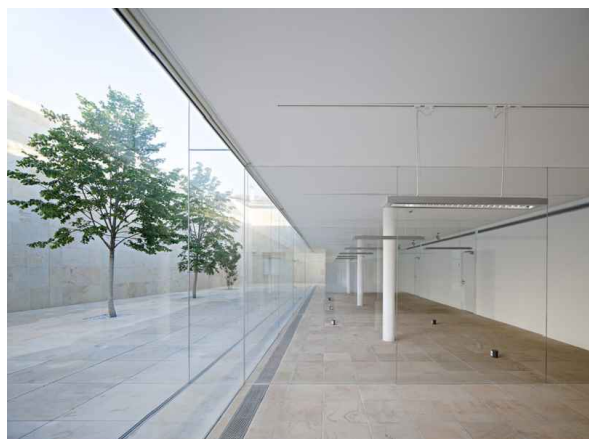
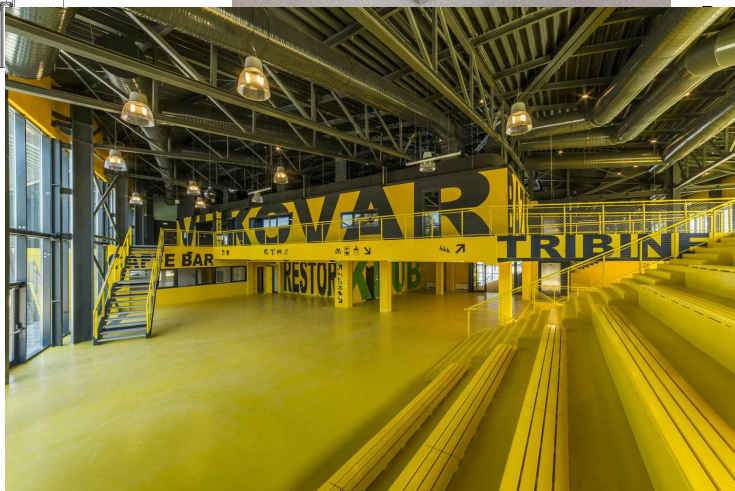
Kontekst u kojem dominiraju obiteljske kuće nije mogao nametnuti oblik građevini. Ono što prepoznajem kao bitan faktor je zelena zona uz cestu i osnovnu školu, koju odlučujem proširiti i na parcelu vrtića, Vrtić stoga zamišljam kao svojevrsni paviljon utopljen u gusto zelenilo, koje između ostalog služi i kao zaštita od buke i prašine s ceste. U preostalom slobodnom dijelu obuhvata, sjeverno od same parcele predviđam značajniju izgradnju u budućnosti, stoga se opredjeljujem za prizemnu građevnu koja bi se utopila u zelenilo te ne bi zaklanjala pogled na jug. Drugi razlog je što su prizemne građevine idealne za vrtić. Unutarnja koncepcija zamišljena je kao grad ili selo u malom, s ulicama-hodnicima, dvoranom-trgom, vrtićkim jedinicama-kućama s vlastitim dvorištem, te raznim servisnim prostorima raspoređenim unutar kuće-grada. Po uzoru na primitivna naselja, meko oblikovan vanjski zid-bedem obavija cijelu strukturu i u kombinaciji s ortogonalnim unutarnjim uređenjem stvara zanimljive prostorne situacije.

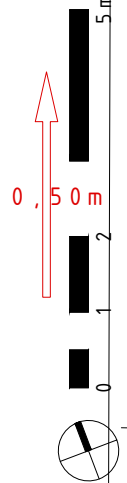
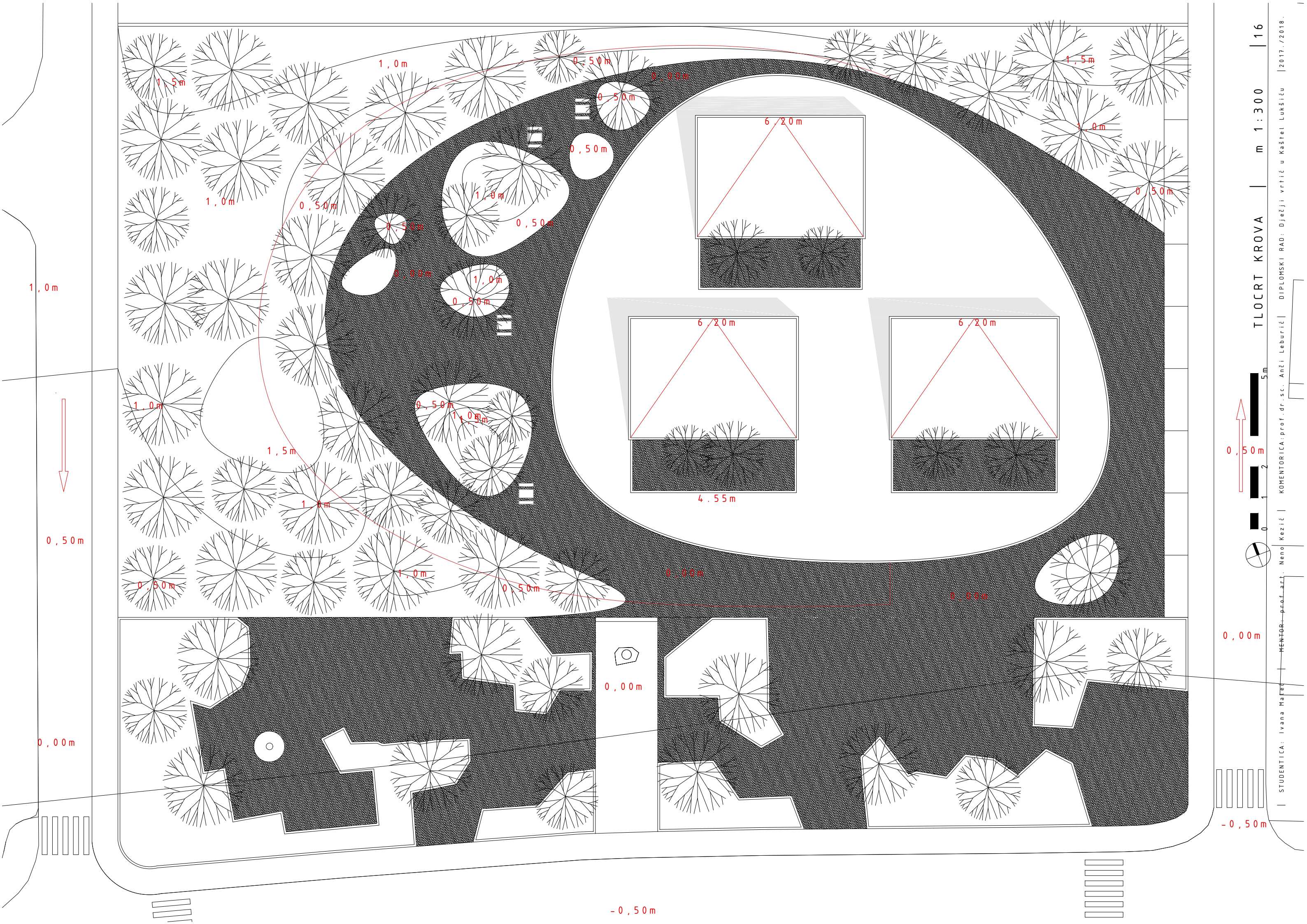
Nosivu konstrukciju čine unutarnji i vanjski armiranobetonski zidovi sa stupovima i gredama. Krov nose prednapete šuplje ploče. Cement i beton autohtoni su materijal u Hrvatskoj, posebno u Kaštelima gdje se proizvode, pa se odlučujem za vidljivi beton na fasadi, i interijeru. Kao kontrast hladnom betonu, pod u interijeru bio bi poliuretani toplije boje.

-0,50m

-0,50m

0,00m

0,50m

5m

16

ISKAZ POVRŠINA:

površina parcele: 5882m²
 zatvoreni prostori netto: 1418m²
 zatvoreni prostori brutto: 1676m²
 otvoreni prostori ukupno: 4206m²

Prostori za boravak djece:

Jedinica za djecu jasličke dobi:

garderobu i trijaža - 62m²
 prostor sanitarnih uređaja - 20m²
 sobu dnevnoga boravka - 60m² (x2)

Jedinica za djecu vrtičke dobi:

garderobu - 40.5m² (x2)
 prostor sanitarnih uređaja - 25m² (x2)
 sobu dnevnoga boravka - 60m² (x4)

Višenamjenski prostori 627m²

dvorana - 156m²
 spremište za rekvizite - 6m²
 spremište za didaktička sredstva - 6m²
 sanitarije za roditelje i posjetitelje - 8m²

kreativni kutci za igru i istraživanje (proširena komunikacija)

Ostali prostori:
 trijem 22m²
 vjetrobran 23m²

Prostori za odgojno-obrazovne, zdravstvene i ostale radnike:

soba za odgojitelje - 29m²
 garderobe odgojitelja - 6m²
 sanitarije za odgojno-obrazovne i zdravstvene radnike - 10m²
 soba za zdravstvenu voditeljicu s prostorom za izolaciju bolesnoga djeteta - 16m² (8m²+8m²)

sobe za pedagoga - 8m²
 soba za psihologa - 8m²
 soba za stručnjaka iz pedagoškog profila - 8m²
 soba za ravnatelja - 8m²
 soba za tajnika - 8m²
 soba za računovodstvo - 8m²

Gospodarski prostori (179m²):
 spremište - 8m²
 arhiva - 5m²

Kuhinjski pogon (74m²):
 kuhinju - 60m²
 spremište - 8m²
 garderobu sa sanitarijama za osoblje u kuhinji - 6m²

Servis za obradu rublja (34m²):
 praonicu i glačalicu - 24m²
 sabirnicu prljavog rublja - 5m²
 spremište čistog rublja - 5m²

Energetsko tehnički blok (71m²):
 kotlovnicu za centralno grijanje - 15m²
 radionicu za domara - 10m²

garderobu sa sanitarijama za tehničko osoblje - 10m²
 garderobe sa sanitarijama za spremačice - 6m² (8m²+8m²)

opće gospodarsko spremište - 8m²
 prostor za odlaganje smeća - 4m²

garaza - 15m²

Vanjski prostori (1800m²):
 atrij - 106m² (x3)

parkiralište (9 parkirališnih mjesta) - 24m²
 igralište - 1520m²
 park - 2350m²

